

א וועכנטליכע בלעטל ארויס געגעבן דורך בני אמונים

ובל האמונים

פרשת מקץ

פון די טיפקייט פון די פרשה אין די ענינים פון אמן און תפילה

בנתיבות אמונים

ישועת ה' כהרף עין

און דער "שמח ישראל" פון אלכסנדר האט צוגעלייגט און ערקלערט אז מיר טרעפן אז רבי יוסף זאגט אין מסכת שבת (לד ב:) "די צייט פון בן השימוש איז ווי א ארויג בליק - די נאכט קומט אריין אין די טאג גייט ארויס". ד.מ. אז דווקא ווען עס איז שוין טונקל אויף דער וועלט און דער איד פילט אז ער האלט שוין נישט אויס רח"ל, האט דער אויבשטער רחמנות אויף אים און שיקט אים זיין ליכטיגקייט (אמונת גישה תלדות).

מאפילה לאור גדול

מיט א וואונדערליכער משל וואס זיין מוסר השכל איז זייער שטארק, האט דער חפץ חיים געשילדערט וויאזוי די ישועה פונעם אויבערשטן קומט אן אין א מינוט: א פראסטער דארפטמאן וואס איז קיינמאל נישט ארויס פון די געגנט פון זיין דארף, האט זייער אסאך געהערט אויף די אינטערסאנטע זאכן וואס טוהט זיך אפ אינעם גרויסן שטאט, און ער האט שטארק געלויבט צו זעהן, אבער ער האט נישט געהאט קיין געלט אויף דעם, וועגן דעם האט ער באשלאסן צו שפארן א פרוטה און נאך א פרוטה ביז ער האט שוין געהאט וויפיל עס קאסט א טיקעט צו פארן מיטן באהן.

אנגעטוהן מיט זיינע אפגעריבענע קליידער איז דער דארפטמאן ארויף אויפן באהן, אלעס איז געווען נ"י אין זיינע אויגן און ער קוקט זיך ארום מיט גרויס אינטערעסע, און א גרופע גאסן יונגען וואס האבן געזיכט איינעם צו שפעטן האבן דאס שוין באמערקט.

ווי נאר ער זעצט זיך אראפ אויף זיין פלאץ איז שוין איינער פון זיי צוגעגאנגען צו אים און אים געפרעגט: וואו אהין פארסטו? צום גרויסן שטאט! האט דער דארפטמאן געענטפערט.

און וואס האסטו אינעם גרויסן שטאט? - האט ער זיך ווייטער אינטערסירט, האסט דארטן נאנטע צי באקאנטע? ניין! - האט דער דארפטמאן געענטפערט בתמימות, איך וויל נאר זעהן אירע אינטערסאנטע זאכן.

די גרופע גאסן יונגען וואס האבן שוין אנגעהאט זיך צוזאם נעמען ארום אים האבן קוים געקענט באהאלטן זייער שמייכל ווען זיי זאגן אים: מיט די איינפאכע קליידער ווילסטו אריינגיין אינעם גרויסן שטאט? דו וועסט דאך זיין א שטאט און א געלעכטער ביי יעדן, אינעם גרויסן שטאט זענען אלע אנגעטוהן ווי גראפן!

דער דארפטמאן קוקט זיך אן פארלירענערהייט און פלוצלינג האט ער זיך דערמאנט - איך האב ביי מיר שיינע קליידער, איך וועל זיי אנטוהן באלד ווען איך וועל אנקומען צום האטעל... אבער נישט - האבן זיי אים געזאגט? - האבן זיי אים געפרעגט, און דער דארפטמאן האט אויפגעצייטערט: איז וואס זאל איך טוהן?!

זארג נישט - האבן זיי אים בארוהיגט, באלד פארט אריין די באהן אין א טונקלעם טונגל, דעמאלטס ווען עס הערשט א טונקלעקייט וועסטו שנעל טוישן די זיינע קליידער און אזוי וועסטו אנקומען צום גרויסן שטאט ווען דו ביסט אנגעטוהן געהעריג.

א וואונדערליכע צעהל! - האט דער דארפטמאן געטראכט ווייך, ווען ער באדאנקט זיך פאר זיי פון טיפן הארץ, וואס וואלט ער ווען געטוהן אן זיי...!

די באהן איז אריין אינעם טונגל און דער דארפטמאן האט זיך צוגעאלייט אויסטוהן זיינע קליידער, קוים האט ער אנגעהאט זיך אראפגיין ארויס נעמען די שיינע קליידער און עס איז שוין צוריק ליכטיג געווארן אינעם באהן וואס איז ארויס פונעם טונגל. דער דארפטמאן איז געבליבן נאקעט און פארשעמט, און די געלעכטער פון די יונגען האט זיך געהערט אינעם גאנצן וואגאן.

און די נמשל איז, האט געזאגט דער חפץ חיים: די עולם הזה איז צוגעגעבן צו נאכט און פינסטער (ב"מ פב), מיר געפונען זיך יעצט אינעם באהן וואס לויפט דורך דעם טונקלעם טונגל, אבער מיר דארפן וויסן אז איך ענדע וועלן מיר ארויסגיין צו די ליכטיגקייט אזוי שנעל ווי א 'הרף עין', אזוי ווי חז"ל זאגן (סנהדרין צא א): משיח בא בהיחם הידעת.

לאמיר נישט זיין ווי יענער נארישער דארפטמאן, מיר וועלן מקיים זיין וואס עס שטייט (קהלת טוהן מצלות און מעשים טובים, אזוי וועלן מיר אנקומען צו די גאולה ווען מיר זענען גרייט און ראוי צו דעם, און נישט חלילה ווען מיר זענען ליידיג און לער (חפץ חיים החדש)).

"וַיִּשְׁלַח פְּרָעָה וַיִּקְרָא אֶת יוֹסֵף וַיְרִיחֵהוּ מִן הַבּוֹר וַיַּגְלַח וַיַּחַלֵּף שְׂמֹלְתָיו וַיְבֹא אֶל פְּרָעָה" (מא ד)
אלעס האט פאסירט זייער שנעל. אין א אומגערישטע מינוט האט זיך געעפענט די שווערע אייזערנע טויער, און צוועלעף יאר זיצן אין תפיסה האט זיך געענדיגט מיט אמאל.

אזוי, אינגאנצן איבעראשט טרעפט זיך יוסף הצדיק וואו ער איז ארום גענומען מיט די שלוחים פון פרעה, מ'זאגט אים צו ער זאל גיין וואו שענגלעך אין באד און פון דארט צום שערער, מיטוהט אים אן די שיינע קליידער, און בעפאר ער קען טראכטן וואס ווען וואו שטייט ער שוין פרעה.

בדרך הטבע קען זיך נישט טוישן א צושטאנד אזוי פלוצלינג, נאר דעם אויבירשטנס'ס כח קען באווייזן אזעלכע אויסטערלישע איבערקערענישן, און אין איין סקונדע איבערדרייען איינער וואס איז געווען א תפיסה צו ווערן א משנה למלך. אזוי איז אויך געווען ביי יציאת מצרים, אזוי ווי די פסוק זאגט (שמות ט לב): "כִּי גִרְשׁוּ מִצְרַיִם וְלֹא יִכְלּוּ לְהִתְמַהֵּמָה", און אזוי זענען מיר צוגעגאנגען געווארן אויף די גאולה העתידה, אזוי ווי עס שטייט (מלאכי ג א): "וּפְתָאֵם יָבֹא אֶל הַיְכָל וְאֵתְּ אֲשֶׁר אָמְרָם מִבְּקִשְׁיָם" (ספרות).

דער מהלך פון די וועלט איז ווי א גרויסער ראד וואס דרייט זיך דורך די שטארקע וואסערן וואס פליסן נעבן דעם מיט א שנעלקייט און א מעכטיגן כח, עס זעהט אויס פאר מענטשן אז עס איז נישט פארהאן די מעגליכקייט עס אפשטעלן פון זיך דרייען, אבער דער אויבירשטער, דער האר פון אלעם, מיט זיין כח קען עס אפשטעלן מיטאמאל און אויך פארענדערן זיין וועג פון זיך דרייען אין א מינוט, וועגן דעם די ישועה וואס קומט פון א השי"ת איז נישט ווי א ישועה וואס קומט פון א ברור דם וואס קומט צוביסלעך, נאר עס קען קומען אן קיין פריערדיגע מעלדונג (ראה העמק דבר דברים טז כד).

נאך מער פון דעם, האט געזאגט דער גאון רבי אליהו דושניצר: די שכל זאגט אז ווען מ'רופט א מענטש צו אזא חשוב'ע אויפגעבער וואס די גרויסע כישוף מאכערס קענען זיך נישט א צעה געבן - צו ענטשיידן דעם חילום וואס דרוקט אויף פרעה, וואלטן די שלוחים פון פרעה געדארפט ברענגען יוסף מיט א רהיגקייט כדי ער זאל קענען זיך ריכטיג קאנצעטרירן אינעם לעזונג פונעם חלום, אבער די פסוק דערציילט אז מ'האט אים ארויס געגאנגן פון תפיסה, ווייל ווען ס'איז אנגעקומען די מינוט פון זיין ישועה, האט ער שוין נישט געדארפט פארבלייבן איין איבעריגע מינוט אין תפיסה, וועגן דעם איז זיין ישועה געווען אזוי אין די איילעניש.

פון דעם לערנען מיר זיך: א מענטש דארף וויסן אז ער וועט קיינמאל טרעפט זיך אין מינוט מער פון וואס ס'קומט אים, ווייל זיין ישועה איז שוין גרייט און עס ווארט אויפן ריכטיגן מינוט, און ווען עס וועט אנקומען איר ריכטיגע צייט וועט ער באלד געהאלפן ווערן (נחלת אליהו עמ טסט).

ווען ער האלט שוין נישט אויס קומט אן די ישועה

דער יסוד איז ספעציעל נוגע ביים ענין פון תפילה, ווייל נישט איינמאל טרעפט זיך א מענטש ווי ער האפט און ווארט אויף א ישועה, ווען ער פארגיסט אויף דעם תפילות אן א צאל. ער ווארט שוין צו זעהן וויאזוי ער רוקט זיך, די תפילות האבן דאך שוין זיכער אויפגעטוהן, אבער ער דארף צו וויסן אז די ישועה פונעם אויבערשטן קומט כהרף עין, וועגן דעם אויך אזא צושטאנד וואס קוקט אויס מוראדיג שלעכט קען זיך טוישן אין א מינוט, אין די צייט וואס דער ריבונג של עולם וועט צו דעם א מסכים זיין, און ער טאר קיינמאל נישט אויפהערן פון צו האפן און צו דאווענען.

אזוי האט הר"ק רבי לוי יצחק פון בארדיטשוב זצ"ל ערקלערט דעם מאמר חז"ל (פסוקא זוטרא אסתר ד ט): "ישועת ה' כהרף עין". בפשטות איז די כוונה פון חז"ל צו זאגן אז די ישועה פונעם אויבערשטן קומט אן אזוי שנעל ווי עס געדויערט פארמאכן א אויג, אבער בדרך דרש קען מען טייטשן די באגריף 'כהרף עין', אז 'הרף' איז פון די לשון אפלאזן, אזוי ווי די לשון פון די פסוק (דברים ט ד): "הֲרַף מִקִּיָּי", און ד.מ. אז ווען די אויג לאזט נאך פון אירע אנשטרענגונגען און עס זעהט שוין נישט קיין שום נאטורליכן וועג צו געהאלפן ווערן - דעמאלטס וועט אנקומען די ישועה פונעם אויבירשטן (מבשר טוב, ענה ושפלות פ"ו אות ב).

ענליך צו דעם האט געטייטשט דער יהודי הקדוש פון פאריסאחא דעם פסוק (תהלים ג א): "עַד אָנָה אֲשִׁית עֲצוֹת בְּנַפְשִׁי - יְגוֹן בְּלִבִּי יוֹסֵף", ווען ס'איז 'אשית עצות בנפשי' און איך טראכט אז איך וועל געהאלפן ווערן מיט מיינ אייגענעם כח, איז 'גוון בלבבי' יומם קען מען נאר טרויערן, אבער אין די מינוט וואס איך וועל אויפהערן צו טראכטן פון מיינ כח, האבן איך מיינ פארשטיין אז נאר דער אויבירשטער קען מיר העלפן, וועט באלד אנקומען די ישועה פון השי"ת.

שעשה ניסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, אמן.

לויט די סדר פון די אלף בית, די אותיות נאך א.מ.ן. זענען ב.נ.ס.
צו מרמז זיין אז נאכן ענטפערן אמן קומט די נס.

נר ישראל (פונעם קאזניצער מגיד) כוונת הנוכה

אין די הנוכה טעג ווען עס ווערן נתעורר די ניסים וואס איז געשעהן פאר אונזערע עלטערן אין יענע צייטן, וועלן מיר מער מקפיד זיין אויפן ענטפערן אמן, מיר וועלן אנהויבן אונזער טאג מיטן זאגן די ברכות השחר מיט א תברותא און מיר וועלן זוכה זיין צו א ישועה פרטית און א ישועה כללית במהרה באר בייך מיינ פארשטיין

